

Brusel 17. října 2025
(OR. en)

14203/25

MAMA 247	COHOM 152
MED 77	JAI 1476
CFSP/PESC 1493	MIGR 383
COPS 509	COTER 173
WTO 93	TRANS 477
ENV 1051	EMPL 445
ENER 537	DIGIT 202
ECOFIN 1367	EDUC 390
DEVGEN 182	POLMAR 62

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	17. října 2025
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	JOIN(2025) 26 final
Předmět:	SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Pakt pro Středomoří jedno moře, jeden pakt, jedna budoucnost

Delegace naleznou v příloze dokument JOIN(2025) 26 final.

Příloha: JOIN(2025) 26 final



VYSOKÝ PŘEDSTAVITEL
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 16.10.2025
JOIN(2025) 26 final

**SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Pakt pro Středomoří
jedno moře, jeden pakt, jedna budoucnost**

1. ÚVOD

Evropská unie (EU) a partneři v jižním Středomoří¹ společně sdílejí prostor společných příležitostí, výzev a odpovědnosti: je to **naš společný středomořský prostor**. Jako partneři spolupracujeme na stabilním a prosperujícím Středomoří.

Od založení **barcelonského procesu**² v roce 1995 je vytvoření oblasti společného míru a prosperity ve Středomoří strategickým cílem Evropské unie. Na základě stávajícího souboru institucí a formátů spolupráce poskytla další impuls **Agenda pro Středomoří a její hospodářský a investiční plán z roku 2021**³, který mobilizoval celkové finanční prostředky EU pro jižní sousedství v rámci hospodářského a investičního plánu ve výši přibližně 6 miliard EUR, což přineslo investice ve výši přibližně 27 miliard EUR pro několik konkrétních stěžejních projektů.

Jmenování vůbec první **evropské komisařky pro Středomoří**, která úzce spolupracuje s **vysokou představitelkou Evropské unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku**, je důkazem toho, že EU má ambice posílit svůj přístup ke Středomoří a více se na něj zaměřit.

Tuto strategickou ambici odráží **Pakt pro Středomoří (dále jen „pakt“)**. Chceme tento vztah posílit a dosáhnout **hlubší integrace v rámci společného středomořského prostoru**. Cílem paktu je přinést změnu paradigmatu, která je nutná k plnému využití potenciálu našeho partnerství a ke spolupráci založené na zásadách společné odpovědnosti, společné tvorby a sdílené odpovědnosti.

Středomoří se nachází na křižovatce tří kontinentů – Evropy, Afriky a Asie – a je důležitým mostem pro hospodářské partnerství, kulturní výměnu a dialog mezi těmito různorodými regiony. Současný globální a regionální geopolitický kontext vyžaduje užší politické vztahy a posílené partnerství. Na Blízkém východě i mimo něj rezonují zejména důsledky války v Gaze, což vede k nárůstu nejistoty a nestability. Nedávná dohoda o ukončení konfliktu v Gaze je historickým milníkem a nabízí Izraeli, Palestině a širšímu regionu šanci vytyčit věrohodnou politickou cestu k trvalému míru a bezpečnosti na základě dvoustátního řešení. Zatímco bezprostřední prioritou EU je zajistit, aby se do Gazy dostalo dostatečné množství humanitární pomoci, EU rovněž přispěje poskytnutím podpory pro správu věcí veřejných a reformu palestinské samosprávy, financováním obnovy Gazy, mimo jiné prostřednictvím svolání skupiny dárců pro Palestinu, a posílením přítomnosti svých misí v rámci společné bezpečnosti a obranné politiky EU.

Nedávné konflikty a nepokoje – mimo jiné v Libanonu, Sýrii, Jemenu a Íránu – dále eskalovaly napětí, což mělo dopad na námořní bezpečnost a mezinárodní obchod. Středomořský region rovněž čelí hrozbě vedlejšího účinku nejistoty a nestability panující v Africe, zejména v sousedním Sahelu, který má pro severoafrické země strategický význam. Agresivní válka Ruska proti Ukrajině má na region dopad zejména v oblasti potravinové bezpečnosti.

¹ Jižní Středomoří zahrnuje deset partnerů jižního sousedství: Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Libyi, Maroko, Palestinu*, Sýrii a Tunisko.

* Toto označení nelze vykládat jako uznání Státu Palestina a nejsou jím dotčeny individuální postoje členských států k této otázce.

² Barcelonské prohlášení a evropsko-středomořské partnerství | EUR-Lex.

³ JOIN(2021) 2.

Pakt je **příležitostí k novému utváření našich zásadních vztahů a ke zdůraznění našeho závazku k míru, bezpečnosti a mezinárodnímu řádu založenému na pravidlech, což je jasným politickým signálem partnerství na globální scéně.**

Pakt vytvoří **praktický rámec spolupráce** kombinující silný politický závazek s přístupem zdola nahoru prostřednictvím provádění společných iniciativ v prioritních oblastech politiky společného zájmu. Tyto iniciativy mohou přinést hmatatelné výsledky pro lidi všech věkových kategorií, zejména pro mladé lidi, ženy, malé podniky a podnikatele. Pakt bude podporovat spolupráci regionální a místní úrovně ve společném středomořském prostoru. Probíhající společenská a hospodářská transformace v regionu nabízí mnoho příležitostí ke spolupráci, která může být pro lidi přínosná. Společné řešení výzev v oblasti klimatu, životního prostředí a bezpečnosti může zároveň přispět k budování a dalšímu posilování odolnosti regionu a k zaměření našeho partnerství na odvětví budoucnosti. Pakt je příležitostí zaměřit úsilí na oblasti, které mohou mít **trvalý a transformační dopad** na širší region i na celém světě.

Pakt je výsledkem **rozsáhlého procesu konzultací** s deseti partnery z jižního Středomoří, členskými státy EU, Evropským parlamentem, Evropským hospodářským a sociálním výborem, Výborem regionů, sousedními zeměmi mimo EU, agenturami OSN a dalšími mezinárodními organizacemi. Vzhledem ke svému jedinečnému složení jako mezivládní organizace, jejímiž členy jsou všichni partneři z EU a jižního Středomoří, se úzce zapojila **Unie pro Středomoří**. Důležitou roli při konzultacích sehrála také **Nadace Anny Lindhové**.

Proběhly rovněž konzultace s celou řadou zúčastněných stran zastupujících různé složky občanské společnosti, včetně hospodářských, kulturních a sociálních subjektů, akademické obce a analytických středisek. Zvláštní pozornost byla věnována regionálnímu a místnímu rozměru, a to i s ohledem na skutečnost, že budou hrát klíčovou roli při provádění paktu. Prostřednictvím řady akcí byli do konzultací úzce zapojeni mladí lidé, zejména v rámci **evropsko-středomořského dialogu mládeže**.

Výsledek těchto konzultací byl projednán v rámci **ministerského zasedání EU a zemí jižního sousedství** dne 14. července 2025, na němž deset partnerů z jižního Středomoří a členské státy EU potvrdily svou ochotu pragmaticky spolupracovat na konkrétních iniciativách a opatřeních budoucího paktu.

Pakt může časem **rozšířit svou působnost i mimo jižní Středomoří**, s využitím synergií s ostatními iniciativami EU. Bude prozkoumána a případně podpořena účast na akcích společného a strategického zájmu partnerů z Perského zálivu, sousedních zemí subsaharské Afriky, zejména Mauritánie a Senegalu, Turecka, jakož i partnerů ze západního Balkánu a černomořské oblasti⁴. Bude rovněž pokračovat spolupráce s **regionálními organizacemi** – Africkou unií, Ligou arabských států a Radou pro spolupráci v Zálivu.

Pakt podpoří další zintenzivnění **třístranné spolupráce, zejména s partnery z Perského zálivu**. To má zásadní význam, protože tyto země představují důležitý most mezi Evropou, Asií a Afrikou a mohou hrát důležitou roli při řešení politických, hospodářských, rozvojových a humanitárních problémů v jižním Středomoří, a zejména na Blízkém východě. Mnohé oblasti,

⁴ Strategický přístup Evropské unie k oblasti Černého moře, JOIN(2025) 135.

na které se pakt zaměřuje, jsou v souladu s prioritami společného sdělení EU o strategickém partnerství s oblastí Zálivu⁵, zejména se jedná o ekologickou transformaci, obchod, dopravu, regionální stabilitu a globální bezpečnost.

2. TŘI PILÍŘE PAKTU

Pakt představuje začátek procesu, který je svou povahou otevřený a vytváří **praktický rámec pro spolupráci** strukturovaný do tří pilířů:

- I. **Lidé: hnací síla změn, spojení a inovací**
- II. **Silnější, udržitelnější a integrovanější ekonomiky**
- III. **Bezpečnost, připravenost a řízení migrace**

Tyto tři pilíře jsou **úze propojeny**. Každý z nich zahrnuje počáteční soubor nových a realizovatelných iniciativ, jakož i návrhy na rozšíření stávajících opatření, která mohou mít transformační dopad a přinést přidanou hodnotu. Pakt je založen na **zásadě flexibility**, která umožňuje různou účast partnerů při provádění různých iniciativ.

Pakt bude vycházet ze stávajících iniciativ, včetně hospodářského a investičního plánu, dohod o přidružení, priorit partnerství, strategických a komplexních partnerství, dalších rámců regionální spolupráce a národních strategií členských států⁶.

Na podporu provádění paktu, který je v souladu s prioritami nástroje NDICI – Globální Evropa⁷, strategie Global Gateway a budoucího nástroje Globální Evropa⁸, **budou mobilizovány všechny příslušné finanční nástroje EU**. Příspěvky se očekávají od členských států EU a partnerů z jižního Středomoří, aby se maximalizoval dopad a synergie akcí. Podobně budou v rámci přístupu Tým Evropa využívány finanční instituce členských států EU, mezinárodní finanční instituce⁹ a finanční prostředky soukromého sektoru s cílem vytvořit příležitosti pro lidi a podniky.

EU a partneři z jižního Středomoří budou usilovat o dodržování lidských práv, řádnou správu věcí veřejných a dodržování základních svobod v souladu s Agendou pro udržitelný rozvoj 2030. Zároveň budou podporovat **rovnost žen a mužů, nediskriminaci a práva osob se zdravotním postižením**. To podpoří provádění iniciativ a je zásadním prvkem pro zachování živé občanské společnosti a podporu zdravějšího a příznivějšího podnikatelského prostředí.

I. Lidé: hnací síla změn, spojení a inovací

Společný středomořský prostor začíná u svých obyvatel: je to společný kulturní, historický a lidský prostor. Spojování lidí vytváří mosty, které podporují vzájemné porozumění a poskytují příležitosti k růstu a rozvoji, přinášejí stabilitu a zdůrazňují výhody spolupráce.

⁵ JOIN(2022) 13.

⁶ Včetně Matteiho plánu pro Afriku a souvisejícího římského procesu.

⁷ Nařízení (EU) 2021/947.

⁸ [Rozpočet EU na období 2028–2034](#).

⁹ Zejména Evropská investiční banka (EIB) a Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD).

Zatímco v EU se potýkáme s klesajícím demografickým vývojem, který je ovlivněn kombinací vysoké naděje dožití a klesající porodnosti, jižní část Středomoří čelí sociálním, hospodářským a demografickým tlakům. Díky paktu máme příležitost investovat do vzdělávání, dovedností, cirkulační migrace a zdrojů obživy¹⁰. Vzdělávání má jasný a prokazatelný vliv na rozvoj a hospodářský růst. Mladí lidé v jižním Středomoří se sice rádi zapojují do **vysokoškolského vzdělávání a odborné přípravy**, ale nižší míra dokončení studia¹¹, nerovnoměrné uznávání kvalifikací a omezená mobilita, jakož i pracovní a podnikatelské příležitosti představují překážky v jejich přístupu k důstojnému zaměstnání na národních, regionálních a mezinárodních trzích práce¹².

Investováním do lidí, **podporou jejich volby v oblasti vzdělávání, růstu a mobility** pomůže pakt posílit kulturní, akademické, sociální a hospodářské vazby, díky nimž bude spolupráce mezi EU a jižním Středomořím ještě silnější a odolnější.

1.1. Vysokoškolské vzdělávání, odborná příprava, rozvoj dovedností, výzkum a inovace

V souladu s unií dovedností¹³ bude pakt podporovat **rozvoj dovedností a přístup na trh práce** prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy. Cílem navázání spolupráce s institucemi a soukromým sektorem ve společném středomořském prostoru bude vytvořit z tohoto regionu centrum nadnárodního vzdělávání, inovací, výzkumu a vývoje, které bude přispívat k odolnosti a obnově. V této souvislosti budou hrát důležitou roli univerzity, vzdělávací a školicí instituce, výzkumné a technologické infrastruktury, průmyslová odvětví, nadace a kulturní subjekty.

Pakt bude vycházet z politického dialogu na vysoké úrovni o vysokoškolském vzdělávání na úrovni ministrů a z úspěšné spolupráce s partnery z jižního Středomoří v rámci programu Erasmus+ s cílem vytvořit integrovanější a inkluzivnější prostředí pro vysokoškolské vzdělávání a rozvoj dovedností ve společném středomořském prostoru, včetně spuštění **nové středomořské platformy** pro vysokoškolské vzdělávání.

Kromě toho mohou vzdělávací snahy těžit z mezigenerační spravedlnosti, která nabízí možnost spojit energii mládeže se zkušenostmi starších generací, a proměnit tak rozmanitost věkových skupin ve společnou sílu pro inovace a soudržnost.

¹⁰ JRC143548. Údaje ukazují, že v oblasti jižního Středomoří se přibližně za tři desetiletí projeví podobné demografické trendy jako v současné době v EU. V současné době se ve většině zemí jižní části Středomoří poměr mezi obyvatelstvem v produktivním věku a staršími osobami (nad 65 let) pohybuje mezi 12 a 15 %. Do roku 2060 se však očekává, že tento poměr klesne na přibližně 5 %, což je těsně nad úroveň pozorovanou v EU. Tyto změny si vyžádají zásadní přehodnocení modelů hospodářského růstu: místo spoléhání na rostoucí pracovní sílu bude nutné zaměřit se na zvyšování produktivity práce.

¹¹ JRC143548. Průměrný hrubý podíl absolventů programů prvního stupně (ISCED 6 a 7) terciárního vzdělávání v šesti zemích jižního Středomoří s dostupnými údaji je 32,7 %, zatímco průměr EU je 44,1 %.

¹² Poměr aktivního obyvatelstva (tj. osob, které jsou zaměstnané nebo si aktivně hledají zaměstnání) k obyvatelstvu v produktivním věku je v zemích jižního Středomoří nižší než 50 % a u žen pouze 30 %. Pro srovnání, v EU je to téměř 75 %. Poměr aktivního obyvatelstva k obyvatelstvu v produktivním věku 15–65 let, 2023, Eurostat.

¹³ COM(2025) 90.

Vysokoškolské vzdělávání, dovednosti, výzkum a inovace

Iniciativa vytvoří integrovanější a inkluzivnější prostředí pro vysokoškolské vzdělávání a dovednosti, zejména prostřednictvím:

- **založení Středomořské univerzity**, která bude institucí s kampusy ve společném středomořském prostoru, s programy v oblasti humanitních, přírodních a technických věd. Bude vycházet ze zkušeností institucí vysokoškolského vzdělávání v regionu a aliancí Evropských univerzit, využívat a doplňovat stávající akce na budování kapacit v rámci programu Erasmus+. Bude podporovat výměny zaměstnanců a studentů na vybraných univerzitách a obchodních školách v regionu, a to inkluzivním způsobem, a bude se zaměřovat na rozvoj společných učebních plánů / programů, společných titulů a dalších vzdělávacích aktivit, jako jsou letní školy a společné mikrocertifikáty,
- **posílení mobility studentů a zaměstnanců ve vysokoškolském vzdělávání** v rámci programu Erasmus+, jakož i podporou mobility **výzkumných pracovníků** v rámci akcí „Marie Curie-Sklodowska“ programu Horizont Evropa,
- **zřízení a dalšího rozvoje inovačních a výzkumných center**, která budou spojovat univerzity a soukromý sektor s cílem zlepšit přenos znalostí a technologií a zapojovat inovátory, startupy a investory,
- **zřízení Středomořského centra pro vědeckou diplomacii**, které bude propojovat vědu a politiku a školit diplomatický a technický personál v oblasti přeshraničního vyjednávání, navrhování společných projektů a politického poradenství založeného na důkazech,
- **podpory mezigeneračních poradenských programů** pro sdílení znalostí a zkušeností s mládeží.

Klíčem k zajištění hladkého přechodu na trhy práce i v jejich rámci a ke zvýšení konkurenceschopnosti je **překlenutí rozdílu mezi vzděláváním a odbornou přípravou** na jedné straně a **rovnými a důstojnými pracovními příležitostmi** na straně druhé. Pro uvolnění potenciálu ekonomik a společností v celém společném středomořském prostoru je nezbytně nutné podporovat posílení postavení žen a řešit rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů. Pro sladění nabídky a poptávky na trzích práce a podporu hospodářského růstu má i nadále zásadní význam rozšiřování **cest pracovní migrace** mezi EU a jižním Středomořím, včetně sezónních pracovníků¹⁴.

¹⁴ JRC143548. Migrace má příznivý vliv na blahobyt zemí jižního Středomoří a zmírňuje tlak na trhu práce v EU. Studium v EU představuje pro občany jižního sousedství stále důležitější kanál vstupu na trh práce v EU.

Překlenutí rozdílů v dovednostech a kvalifikaci na trzích práce

Cílem iniciativy je podpořit hladký přechod pracovníků z partnerských zemí jižního Středomoří na regionální, vnitrostátní a mezinárodní trhy práce. Bude se týkat různých oblastí zaměstnatelnosti, zejména prostřednictvím:

- **rozšíření stávajících ekosystémů technického a odborného vzdělávání a přípravy** sladěním odborné přípravy s potřebami trhu práce tak, aby byla zahrnuta odvětví společného zájmu, včetně zemědělství a potravinářství, digitálního a kulturního odvětví a inovativního cestovního ruchu,
- **podpory rozvoje programů podle vzoru národních plánů záruk pro mladé lidi**¹⁵ přizpůsobených regionálním a místním podmínkám s cílem zajistit, aby mladí lidé našli příležitosti na trhu práce,
- **vytvoření nástroje pro sledování dovedností ve Středomořském regionu**, který bude dokumentovat dovednosti získané příjemci projektů EU nebo partnerských projektů. Nástroj pro sledování dovedností ve Středomořském regionu usnadní uznávání a přenositelnost dovedností a rozšíří možnosti mezinárodní a cirkulační mobility v rámci stávajících programů a iniciativ¹⁶. To přispěje k Talentovým partnerstvím,
- **zvyšování kvality učňovské přípravy a zlepšování modelů učení se prací**, zejména podporou účasti partnerů z jižního Středomoří v Evropské alianci pro učňovskou přípravu.

1.2. Kultura, sport a cestovní ruch

Středomoří se vyznačuje úctyhodným záběrem **hmotného i nehmotného kulturního a přírodního dědictví**. Region jižního Středomoří s více než 60 památkami zapsanými na seznam světového dědictví UNESCO a dynamickou současnou architektonickou a uměleckou scénou¹⁷ je silným svědectvím o našich společných kořenech a nabízí základ pro budoucí spolupráci prostřednictvím kultury, udržitelného kulturního cestovního ruchu, včetně potravinářských tradic¹⁸, vzdělávání a rozvoje založeného na kulturním dědictví.

Kulturní památky a instituce, stejně jako muzea, by měly být více než jen výstavními prostory, měly by působit jako hnací síla změn, hospodářského rozvoje a růstu podporujícího začlenění a měly by mít potenciál nastartovat obnovu a revitalizaci městských, pobřežních a venkovských oblastí. Klíčem k uvolnění jejich potenciálu je spolupráce s veřejným a soukromým sektorem, jakož i s místními a mezinárodními dárci a nadacemi. Podporou udržitelného cestovního ruchu a správou památek dědictví mohou regiony zajistit, aby se jejich dědictví stalo trvalým zdrojem ekonomických a sociálních výhod. Oblastí společného zájmu

¹⁵ [Posílené záruky pro mladé lidi – Evropská komise](#).

¹⁶ Například programy Erasmus+, Horizont Evropa, PRIMA, THAMM+, MPF, síť Medusa a Observatoř dovedností pro středomořský region s podporou Evropské nadace odborného vzdělávání.

¹⁷ [Centrum světového dědictví UNESCO – Seznam světového dědictví](#).

¹⁸ Včetně možného rozšíření [projektu mezinárodní spolupráce – AfrIPI](#).

zůstává ochrana umění, kulturního a přírodního dědictví před drancováním a nezákonným obchodováním (a ochrana práv současných umělců).

Kulturní památky a muzea se mohou stát **prostorem pro reflexi a dialog otevřený různým komunitám**, čímž nabízejí příležitosti pro kulturní odolnost a soudržnost. **Umění, hudba, tradiční umění a řemesla a kinematografie mají schopnost** podporovat vzájemné porozumění, rozmanitost, začlenění a socioekonomický rozvoj. Pakt podpoří opatření zahrnující zahájení dialogu na vysoké úrovni o kulturní spolupráci, který se bude zaměřovat také na kulturní dědictví.

Investování do sportu posiluje soudržnost, překonává sociální rozdíly a podporuje začlenění. Kromě zdravotních a ekonomických přínosů hraje klíčovou roli při zapojování mládeže a posilování pocitu sounáležitosti. Nadcházející významné sportovní události¹⁹, které spojují země v celém regionu, nabízejí slibné příležitosti pro regionální spolupráci, udržitelnou propojenost a pomáhají prosazovat rovnost a nediskriminaci.

Prohlubování mezináboženského dialogu přispívá k vzájemnému porozumění a mírové spolupráci při řešení společných výzev.

Na základě zkušeností získaných z programů Erasmus+, Kreativní Evropa a Horizont Evropa bude pakt zkoumat možnosti dalšího posílení spolupráce na základě stávajících iniciativ EU v oblasti výzkumu, kultury, mládeže a sportu.

Evropsko-středomořská iniciativa pro kulturu, sport a cestovní ruch

Iniciativa podpoří síť různých zúčastněných stran z veřejného a soukromého sektoru, občanské společnosti, nadací, subjektů cestovního ruchu a univerzit s cílem propagovat kulturní dědictví a kreativní průmysl, kulturní cestovní ruch a sport, zejména prostřednictvím:

- **ochrany a zhodnocení kulturního dědictví:**
 - **zřízením specializovaného mechanismu na ochranu a propagaci středomořského kulturního dědictví** prostřednictvím sdružování veřejných a soukromých zdrojů,
 - **vytvořením středomořských kulturních stezek** k posílení společného kulturního středomořského prostoru,
 - **rozšířením společného evropského datového prostoru pro kulturní dědictví** na partnery z jižního Středomoří s cílem podpořit digitalizaci a chránit jejich kulturní dědictví,
- **vytvoření společné digitální platformy „CulturIT“** na podporu propojování kulturních aktivit,
- **zajištění účasti na významných kulturních akcích a zlepšení rezidenčních pobytů pro umělce a další kulturní aktéry**, mimo jiné prostřednictvím regionálních sítí pro talenty,
- **zajištění účasti na aktivitách spojených s kampaní #BeActive a Evropským týdnem sportu** s cílem zvýšit informovanost o přínosech sportu pro fyzické a duševní zdraví,

¹⁹ Například Středomořské hry a mistrovství světa ve fotbale v roce 2030.

- **spolupráce se Středomořskými hrami** na dalším zviditelnění této zavedené akce, zejména mezi mladými lidmi, s cílem propagovat přínosy sportu a jeho pozitivní dopad na boj proti stereotypům a podporu inkluze.

1.3 Posílení občanské společnosti, mládeže a místních komunit

Občanská společnost a místní komunity jsou v tomto regionu hluboce zakořeněny. Jejich práce – podpora místních komunit při poskytování sociálních a komunitních služeb, zvyšování informovanosti o klíčových společenských problémech, zvyšování demokratické účasti, posilování postavení žen a mladých lidí a podpora digitální gramotnosti – přispívá k inkluzivnější společnosti. Jsou také klíčové pro zlepšení situace zranitelných skupin, včetně osob se zdravotním postižením.

Aktivní a silná občanská společnost může vedle parlamentů a veřejných institucí usnadnit místní dialog a umožnit lepší tvorbu a provádění politik ve prospěch občanů. Pro zajištění otevřeného a inkluzivního diskusního prostoru je nezbytné prosperující **mediální prostředí**. Podobně i podpora rozvoje na regionální a místní úrovni prostřednictvím integrovaných a participativních přístupů může přispět k vyváženému růstu jak v městských, tak ve venkovských oblastech.

Pakt zvýší úsilí o podporu příznivého prostředí pro občanskou společnost a pomůže místním komunitám vybudovat kapacitu pro účinné naplňování jejich úlohy.

Posílení občanské společnosti, mládeže a místních komunit

Cílem iniciativy bude podpořit živou občanskou společnost a místní komunity jako nositele rozvoje a sociální soudržnosti. Iniciativa posílí postavení klíčových aktérů, kteří mohou konkrétně podpořit své komunity, zejména prostřednictvím:

- **založení parlamentního shromáždění mládeže pro Středomoří**, které bude shromažďovat názory a podněty mladých lidí,
- **podpory rozvoje středomořské občanské služby** prostřednictvím vytvoření platformy, která má propojit mladé lidi v celém středomořském regionu s různorodou nabídkou dobrovolnických příležitostí v jejich zemích i v celém regionu. Tato iniciativa bude vycházet z dobrovolnických činností a doplní další iniciativy v oblasti mobility a podpoří hlubší vzájemné porozumění mezi mladými lidmi ve společném středomořském prostoru,
- **posílení postavení organizací vedených ženami jako klíčových činitelů v rámci svých komunit** jejich aktivním zapojením do navrhování a realizace iniciativ v různých odvětvích, jako je prohlubování dovedností, vysokoškolské vzdělávání a podpora podnikání. Toto opatření bude rovněž vycházet ze zkušeností získaných při podpoře startupů vedených ženami, zejména ve venkovských a odlehklých oblastech,
- **posílení podpory mediálních organizací** prostřednictvím usnadnění iniciativ na budování kapacit, poskytování příležitostí pro společné projekty a podporou výměny zkušeností. Toto opatření posílí naši pokračující spolupráci na podporu mladých influencerů v regionu,

- **posílení mechanismu spolupráce na místní úrovni**, inspirovaného přístupem Paktu starostů a primátorů, s cílem podpořit sociální začleňování na místní a obecní úrovni mezi občany jakéhokoli věku, včetně osob ve zranitelných situacích.

II. Silnější, udržitelnější a integrovanější ekonomiky

Hlubší obchodní vztahy a hospodářská integrace pomáhají zajistit stabilitu a hospodářskou odolnost. EU a partneři z jižního Středomoří mají silné a dlouhodobé hospodářské vazby a obrovský potenciál k dalšímu zvýšení hospodářské integrace trhů v celém regionu s cílem vytvořit udržitelný růst a pracovní příležitosti. Naše ekonomiky se vzájemně doplňují a mohou přinášet významné vzájemné výhody.

Úspěch paktu bude záviset také na schopnosti mobilizovat veřejné a soukromé investice ve velkém měřítku. Strategie **Global Gateway**²⁰ **ve Středomoří** může podpořit inteligentní, čisté a bezpečné investice do digitálních technologií, energetiky, vodohospodářské odolnosti, inovativního zemědělství a dopravy a zároveň posílit systémy zdravotnictví, vzdělávání a výzkumu v souladu s Dohodou EU o čistém průmyslu²¹.

II.1. Obchodní a investiční příležitosti

EU je prvním obchodním partnerem jižního sousedství (v roce 2024 bude představovat 41 % obchodní výměny zboží regionu se světem). Partneři z jižního Středomoří často poukazují na potřebu rozvíjet hodnotové řetězce a přilákat a udržet větší objem přímých investic. Obchod a investice zároveň vyžadují předvídatelné prostředí, makroekonomickou stabilitu, sbližování regulačních rámců a vytvoření rovných podmínek mezi veřejným a soukromým sektorem.

Tento region představuje významné hospodářské a obchodní příležitosti, které jsou podpořeny lidským kapitálem, konkurenceschopnými náklady na obnovitelné zdroje energie a dopravu a zrychlenou digitální transformací. Restrukturalizace světového obchodu otevírá nové příležitosti, protože jižní Středomoří může hrát roli v diverzifikaci dodavatelských řetězců. Na základě dvoustranných partnerství přispěje pakt k zintenzivnění společné práce na budování stabilního hospodářského prostředí, podpoře udržitelného obchodu a investic a **další integraci dodavatelských řetězců**, včetně odvětví zdravotnictví a zemědělství, jakož i v oblasti čistých energií a technologií, které jsou klíčové pro posílení konkurenceschopnosti a vyhlídek na dekarbonizaci společného středomořského prostoru. Pakt posílí spolupráci v oblasti kritických surovin s cílem zajistit odolné, transparentní a udržitelné dodavatelské řetězce v klíčových odvětvích, jako je například výroba hnojiv.

²⁰ JOIN (2021) 30.

²¹ COM(2025) 85.

Modernizace a posílení obchodních a investičních vztahů pro udržitelný a odolný růst více podporující začlenění

Cílem iniciativy je využít potenciál **stávajících obchodních dohod**²² a zapojit se do nových iniciativ na posílení hospodářské integrace, zejména prostřednictvím:

- **podpory modernizace dvoustranných obchodních vztahů pružnějším a cílenějším způsobem** prostřednictvím nových forem angažovanosti v klíčových odvětvích společného zájmu a zároveň zajištění účinného provádění závazků k odstranění necelních překážek obchodu s cílem zvýšit předvídatelnost a vybudovat důvěru investorů,
- **prozkoumání dohod o usnadnění udržitelných investic** se zainteresovanými partnery pro přilákání přímých zahraničních investic.

Iniciativa bude podporovat a přitahovat **investice** na podporu inovativních a digitálních ekonomik a posílení integrace dodavatelského řetězce, zejména prostřednictvím:

- **zlepšení podnikatelského a investičního prostředí, sblížení právních předpisů a zjednodušení celních postupů**, mimo jiné prostřednictvím technické pomoci na podporu hospodářských reforem partnerských zemí²³,
- **rozšiřování vnitrostátních a tematických investičních platforem**, které sdružují soukromý sektor, mezinárodní finanční instituce a vnitrostátní finanční instituce.

II.2 Využití startupových ekosystémů

Navzdory mnoha strukturálním problémům zaznamenal region jižního Středomoří nárůst podnikatelské aktivity, která se opírá o mladé, technologicky zdatné obyvatelstvo a rostoucí zájem investorů. **Na místní úrovni**, včetně městských i venkovských oblastí, **probíhá postupná diverzifikace a strukturální transformace hospodářství**, což vytváří nové příležitosti pro rozvoj celostátních a regionálních hodnotových řetězců a zároveň zvyšuje komplementaritu pro hospodářskou integraci. Pro plné využití tohoto potenciálu je zásadní podporovat místní výrobu a podniky, a to i v zemědělství. Bude to vyžadovat další zkoumání úlohy místního sociálního podnikání a alternativních obchodních modelů jako klíčových hnacích sil inkluzivního a udržitelného hospodářského růstu.

²² Patří mezi ně Úmluva o celoevropsko–středomořských preferenčních pravidlech původu.

²³ Včetně případné makrofinanční pomoci EU.

StartUp4Med

Iniciativa uvolní potenciál růstu a tvorby pracovních míst pro startupy, mikropodniky a malé a střední podniky,²⁴ poskytne příležitosti k rozšíření ekonomické účasti, zejména pro mladé lidi a ženy. Vytvoří vazby na stávající odvětvové mechanismy²⁵ a sladění se Strategií EU pro startupy a scaleupy²⁶. Toho bude docíleno:

- **zřízením regionálního mechanismu na podporu startupů** s cílem zlepšit přístup k financování a mobilizaci investic. Prostřednictvím přístupu Tým Evropa budou mobilizovány evropské finanční instituce v kombinaci s alternativními způsoby financování, jako jsou čestné půjčky, skupinové financování a kombinované financování²⁷,
- **zavedením programu „Otevřeno pro podnikání“** určeného soukromému sektoru, jehož cílem je identifikovat problémové oblasti a usnadnit zjednodušení právních předpisů a regulace,
- **vytvořením souboru politických nástrojů** na podporu formalizace mikropodniků a malých a středních podniků, mimo jiné prostřednictvím zjednodušených administrativních postupů, finančních pobídek a vazeb na sociální zabezpečení. Z cílené podpory, jako je individuální poradenství, právní pomoc a certifikace dovedností, budou mít prospěch neformální mikropodnikatelé.

II.3 Digitální infrastruktura a kybernetická bezpečnost

Digitální revoluce a revoluce v oblasti umělé inteligence (AI) mění ekonomiku a společnost. Existuje silný podnět k partnerství v této oblasti, aby bylo možné uvolnit potenciál digitálních řešení a řešení v oblasti dat a umělé inteligence pro zvýšení konkurenceschopnosti a efektivity našich ekonomik a společností a zároveň zajistit bezpečnost, suverenitu a soulad se základními hodnotami, lidskými právy a zásadami řádné správy věcí veřejných.

Skutečné propojení prostřednictvím bezpečných a důvěryhodných digitálních infrastruktur v celém Středomoří je základním cílem nejen pro sblížení našich ekonomik a občanů, ale také pro zvýšení sdílené bezpečnosti a bezproblémové komunikace. Datové toky mají zásadní význam pro hospodářský a společenský rozvoj a otevrou nové příležitosti pro lidi, podniky a organizace v celém Středomoří.

V této souvislosti má i nadále prvořadý význam zlepšení přístupu k online veřejným službám, nabídka řešení pro elektronickou správu a digitální veřejnou infrastrukturu, zabezpečení kritické infrastruktury, zlepšení digitální správy a regulace a ochrana digitálních práv.

²⁴ Podle statistik Světové banky tvoří mikropodniky a malé a střední podniky v jižním Středomoří 90 % celkového počtu podniků a podílejí se dvěma třetinami na HDP a 75 % na zaměstnanosti.

²⁵ Platforma BlueInvest je otevřena inovativním startupům v modré ekonomice a malým a středním technologickým podnikům ze Středomoří.

²⁶ COM(2025) 270.

²⁷ Regionální mechanismus na podporu startupů by mohl využít zkušeností s kapitálovým financováním rizikových projektů ze strany Evropské rady pro inovace (ERI), aby podpořil evropské inovace v oblasti deep tech, zejména pro země v regionu, které jsou zapojeny do programu Horizont Evropa a již ho využívají.

Dostupnost otevřených dat a informací z kosmických systémů vlastněných EU, jako je Copernicus, umožněná digitálními infrastrukturami, může přispět ke zvýšení obchodních příležitostí v regionu.

Nabídka pro technologické podniky pro integrovanou digitální ekonomiku a ekonomiku založenou na datech

Cílem této iniciativy je **předložit** partnerům z jižního Středomoří **nabídku pro technologické podniky**²⁸, zejména prostřednictvím:

- **podpory zavádění bezpečné a důvěryhodné digitální infrastruktury v oblasti podmorských kabelových systémů, sítí 5G, širokopásmového připojení na venkově a infrastruktury datových center prostřednictvím:**
 - **propojení všech zúčastněných zemí v regionu podmorskými kabelovými systémy, jako jsou Medusa a Blue-Raman**, s možností rozšíření i na partnery v Perském zálivu. Usnadní to bezpečnou a bezproblémovou výměnu dat, a to i propojením se stávajícími iniciativami, jako je digitální koridor EU–Afrika–Indie, a také propojení s IMEC a s T-MED,
 - **nabídky technické a finanční podpory pro zavádění bezpečných a důvěryhodných sítí 5G a datových center** v regionu zapojením mezinárodních finančních institucí, EU a vnitrostátních finančních institucí, **v souladu se souborem opatření EU pro kybernetickou bezpečnost sítí 5G a dalšími příslušnými právními předpisy**²⁹, které budou poskytovat důvěryhodní dodavatelé,
- **zahájení regionálního programu budování telekomunikačních kapacit a prozkoumání možností vytvoření vhodných telekomunikačních rámců, včetně spolupráce v oblasti roamingu**, mezi zúčastněnými partnery z jižního Středomoří,
- **využití modelu evropských center pro digitální inovace a evropských továren na AI**³⁰, **urychlení budování ekosystémů AI**, včetně zavádění infrastruktury pro AI a data a podpory univerzit, malých a středních podniků, průmyslu a startupů při vývoji a uplatňování AI v různých odvětvích, jako je zpracovatelský průmysl, zdravotnictví, zemědělství nebo klima,
- **sdílení odborných znalostí a konkrétních řešení elektronické správy v oblasti digitálních identit a digitální veřejné infrastruktury prostřednictvím:**
 - využívání **služeb vytvářejících důvěru z otevřených zdrojů, digitální identity a bezpečných řešení digitální veřejné infrastruktury** v souladu s ochranou osobních údajů,
 - zjednodušení přeshraničních výměn mezi úřady a podniky při současném usnadnění mobility občanů,
- **zvýšení technických výměn a spolupráce v oblasti kybernetické bezpečnosti**, včetně podpory kapacit pro **odhalování hrozeb a incidentů v oblasti kybernetické bezpečnosti, přípravu na ně a reakci na ně.**

²⁸ V souladu s Mezinárodní digitální strategií pro EU, JOIN(2025) 140.

²⁹ [Soubor opatření EU pro bezpečné sítě 5G.](#)

³⁰ [Továrny na umělou inteligenci | Formování digitální budoucnosti Evropy.](#)

II.4 Investice do obnovitelných zdrojů energie a čistých technologií

Středomoří je **oblastí výrazně zasaženou klimatickou změnou a úbytkem biologické rozmanitosti**, která čelí rostoucím **environmentálním výzvám a tlakům**. Pakt stanoví **společný program pro uvolnění potenciálu obnovitelných zdrojů energie v jižním Středomoří a bude mít trojí přínos**: urychlení dekarbonizace regionu, posílení energetické bezpečnosti a zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu. **Pro region je zásadní přechod na účinný, spolehlivý a udržitelný energetický model**. V souladu s Dohodou o čistém průmyslu nabízí oběhové hospodářství účinně využívající zdroje, včetně rozvoje obnovitelných zdrojů energie a výroby čistých technologií, významné socioekonomické přínosy a přitahuje přímé zahraniční investice. Těchto cílů bude dosahováno prostřednictvím flexibilních a modernizovaných rámců pro dvoustranný obchod a nových forem spolupráce, jako jsou dohody o usnadnění udržitelných investic a partnerství v oblasti čistého obchodu a investic v kontextu Iniciativy pro transstředomořskou spolupráci v oblasti energetiky a čistých technologií. To se bude rozvíjet také prostřednictvím silnější spolupráce s partnery z Perského zálivu a se subsaharskou Afrikou.

Iniciativa pro transstředomořskou spolupráci v oblasti energetiky a čistých technologií (T-MED)

Iniciativa podpoří vzájemně prospěšnou transstředomořskou spolupráci tím, že pomůže při domácí transformaci energetiky a rozvoji čistých technologií u partnerů v jižním Středomoří a zároveň vytvoří hospodářské příležitosti a usnadní obchod s obnovitelnou energií a průmyslová partnerství v celém regionu, zejména prostřednictvím:

- **zřízení transstředomořské investiční platformy (T-MED)**, která bude sloužit jako koordinační nástroj pro rozvoj řady projektů v oblasti výroby energie z obnovitelných zdrojů, infrastruktury přenosových sítí, včetně domácích přenosových a distribučních sítí v partnerských zemích jižního Středomoří, které souvisejí s projekty společného zájmu určenými podle nařízení TEN-E, a výroby čistých technologií. Platforma bude sdružovat předkladatele projektů, mezinárodní finanční instituce, finanční instituce EU a vnitrostátní finanční instituce, finanční nástroje EU a soukromé investory s cílem urychlit rozsáhlé investice se zaměřením na kombinování a snižování rizik,
- **vytvoření specializovaného regulačního mechanismu** na podporu partnerů z jižního Středomoří při provádění cílených regulačních reforem a reforem specifických pro odvětví energetiky³¹ spojených s investiční připraveností a přístupem k finančním nástrojům EU,
- **modelování energetických systémů** za účelem lepšího posouzení ekonomických dopadů, dopadů na udržitelnost a bezpečnost vyššího podílu obnovitelných zdrojů energie, jakož i nových projektů energetické infrastruktury pro daný region,
- **poskytnutí přístupu k nástroji technické podpory**, který slouží jako jednotný portál pro technickou pomoc v oblasti obnovitelných zdrojů energie, energetické účinnosti, elektrifikace a čistých technologií,

³¹ Mohou zahrnovat přístup třetích stran do sítě, dohody o nákupu energie, transparentnost a reformu sazeb včetně nákladové transparentnosti, oddělení činností, liberalizaci velkoobchodních a maloobchodních trhů, přeshraniční obchod a regionální integraci.

- **zavedení programu certifikace a podpory obchodu s obnovitelnou energií**, který umožní přeshraniční obchod s elektřinou z obnovitelných zdrojů a vodíkem z obnovitelných zdrojů. Bude vydána praktická **příručka**, která bude sloužit jako vodítko pro zavádění certifikačních systémů a pilotních přeshraničních záruk původu³²,
- **posílení průmyslové spolupráce v oblasti čistých technologií** s cílem podpořit silná průmyslová partnerství mezi evropskými společnostmi a společnostmi z jižního Středomoří v kritických hodnotových řetězcích. Může se jednat o solární a větrnou energii, elektrolyzéry a výrobu čistého vodíku, jakož i o technologie vytápění a chlazení, síťové a skladovací technologie, tepelná čerpadla a technologie pro zvýšení energetické účinnosti v průmyslu a stavebnictví.
- **podpory zakládání evropských podnikatelských organizací v oblasti energetiky a čistých technologií specifických pro konkrétní zemi přímo v terénu**. Toho lze dosáhnout ve spolupráci se sítí Enterprise Europe Network (EEN) a evropskými průmyslovými klastry. Bude zřízena **specializovaná platforma pro zúčastněné strany**, s jejíž pomocí budou určena prioritní odvětví, vypracovány komplexní akční plány zohledňující rovnost žen a mužů a aktivně zapojen soukromý sektor EU. Tato platforma bude rovněž hrát ústřední roli při zprostředkování možností společných investic a sjednávání dohod o odběru, které tvoří základ dlouhodobé spolupráce v souladu a vzájemné provázanosti s platformou EU pro energetiku a suroviny,
- **vypracování agendy dovedností T-MED³³**, která bude nápomocná při řešení nedostatků v oblasti pracovní síly a genderových nerovností a pro sladění odborné přípravy s potřebami průmyslu a zaměstnavatelů.

II.5 Na cestě k udržitelnému a odolnému Středomoří

Klimatické změny, znečištění a úbytek biologické rozmanitosti mají velký vliv na oblast Středomoří a její odolnost. Přejít na čistou energii rovněž představuje příležitost k posílení udržitelné konkurenceschopnosti v regionu. Pakt umožní využít výhod plynoucích z tohoto přechodu a zároveň řešit rostoucí dopady změny klimatu a zhoršování životního prostředí, a to i v rámci možné celosvětové smlouvy proti znečištění plasty. Pakt bude rovněž řešit zranitelnost regionu vůči změně klimatu a zhoršování životního prostředí podporou účinného plánování a mobilizací dostupných finančních zdrojů pro udržitelné investice, a to jak mezinárodních, tak domácích, soukromých i veřejných.

³² Bude zapotřebí spolupráce v oblasti regulace se zeměmi jižního Středomoří, aby bylo možné přijmout požadavky na elektřinu z obnovitelných zdrojů i na paliva, které budou slučitelné s rámcem EU. Pro vzájemné uznávání záruk původu bude třeba uzavřít zvláštní dohody se třetími zeměmi.

³³ Opatření spojené se stávajícími partnerstvími v oblasti obnovitelných zdrojů energie (Pakt pro dovednosti) a souvisejícími projekty Erasmus+, jako je SHOREWINNER.

Partnerství pro přechod na čistou energii, udržitelný růst a odolnost

Cílem iniciativy je podpořit regionální spolupráci a místní partnerství v oblasti životního prostředí, mimo jiné v kontextu Barcelonské úmluvy³⁴, a klimatu při prosazování hospodářského rozvoje odolného vůči změně klimatu, zejména prostřednictvím:

- **posílení spolupráce** se zúčastněnými partnery z jižního Středomoří v **oblasti řešení klimatických změn** prostřednictvím dialogu a podpory sdílení znalostí, jakož i poskytování cílené technické pomoci v oblasti nástrojů pro zmírňování dopadů klimatických změn, včetně stanovení cen uhlíku,
- **rozvoje připravovaných investičních projektů pro přizpůsobení se změně klimatu** posílením vnitrostátních a místních kapacit pro rozvoj a realizaci projektů a zároveň využitím partnerství s mezinárodními finančními institucemi, klimatickými fondy a soukromými zúčastněnými stranami,
- **vytvoření regionálního plánu pro usnadnění investic** do moderního čištění odpadních vod a nakládání s pevným odpadem,
- **zahájení nových partnerství pro vodohospodářskou odolnost** s cílem posílit spolupráci v oblasti integrovaného řízení vodních zdrojů, zejména opětovného využívání vody,
- **posílení iniciativy Green Forward**, která posiluje zejména malé a střední podniky, za účelem podpory oběhového hospodářství a účinného využívání zdrojů, odstranění plastů na jedno použití, podpory bioekonomiky a regulačního dialogu o oběhovém hospodářství, včetně například ohledně textilu,
- **podpory společného provádění celosvětového rámce pro biologickou rozmanitost**, zejména provádění národních strategií a akčních plánů v oblasti biologické rozmanitosti, a vytváření, rozšiřování a správa chráněných oblastí, zejména mořských chráněných oblastí.

II.6 Podpora udržitelné modré ekonomiky

Středozevní moře je zdrojem obživy milionů lidí, avšak čelí rostoucímu environmentálnímu a ekonomickému tlaku. Pakt bude podporovat spravedlivou, udržitelnou a konkurenceschopnou modrou ekonomiku v souladu s **Evropským paktem pro oceány**³⁵, a to i v rámci příštího ministerského prohlášení „MedFish4ever“, které bude formovat příští Generální komisi pro rybolov ve Středozevním moři (GFCM) po roce 2027. V souladu se **Strategií EU pro vodohospodářskou odolnost**³⁶ pakt navíc posílí správu vodních zdrojů a podpoří účinné a udržitelné využívání vody prostřednictvím propojení problematiky vody, energií, potravin a ekosystémů.

³⁴ [Barcelonská úmluva a protokoly | UNEP MAP](#).

³⁵ COM(2025) 281.

³⁶ COM(2025) 280.

Zdraví a prosperita modrého Středomoří

Cílem této iniciativy je obnovit přírodní zdroje středomořských ekosystémů, posílit jejich odolnost, zlepšit udržitelnost rybolovu a akvakultury a mezinárodní správu rybolovu, jakož i podpořit inovace v oblasti modrých technologií, zejména prostřednictvím:

- **podpory investic do udržitelných řešení modré ekonomiky** prostřednictvím partnerství Modré Středomoří a platformy BlueInvest,
- **zahájení činnosti skupiny odborníků pro modrou ekonomiku EU³⁷**, která bude nabízet poradenství v oblasti sběru dat, vývoje datových standardů, metodik, jakož i analýzy a výzkumu,
- **posílení diplomatické činnosti v oblasti oceánů** s cílem spolupracovat s partnery z jižního Středomoří při prosazování dodržování mezinárodních standardů správy³⁸ a zlepšování právních rámců souvisejících s regionálním řízením rybolovu,
- **vypracování nového projektu na zvýšení kontrolních a inspekčních kapacit pobřežních států** s cílem posílit regionální správu rybolovu a bojovat proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu prostřednictvím budování kapacit v oblasti monitorování, kontroly a dohledu,
- **posílení regionální spolupráce s cílem zajistit soudržnější a udržitelnější využívání mořského prostoru prostřednictvím územního plánování námořních prostor** jako nástroje ochrany přírody a koexistence činností na moři,
- **zahájení iniciativy „Z vody na trh“** na podporu producentů, družstev a sdružení v odvětví vodních živočichů s cílem zvýšit přidanou hodnotu jejich produkce, zlepšit zpracování a dosáhnout nových trhů, včetně přístupu k financování a investicím,
- **posílení společného výzkumu a inovací v oblasti propojení problematiky vody, energií, potravin a ekosystémů** na základě partnerství PRIMA³⁹,
- **rozšíření „Modré středomořské mise“⁴⁰ pro obnovu a odolnost**, poskytování výzkumných a inovačních řešení pro obnovu Středozemního moře a vodních ekosystémů a biologické rozmanitosti, zastavení znečištění moře a znečištění pocházejícího ze zdrojů na pevnině, snížení hluku v oceánech, zvýšení odolnosti vůči změnám klimatu a vodohospodářské odolnosti a připravenosti pobřežních komunit na extrémní události.

II.7 Udržitelná doprava a lepší konektivita

Dobře propojený region je klíčem k podpoře obchodu a rozvíjejících se odvětví a zároveň k dekarbonizaci hospodářských činností. Společný středomořský prostor často trpí dopravní a regulační roztržitostí, nedostatkem investic a nedostatečnou plánovací kapacitou. To má zásadní důsledky pro přeshraniční mobilitu osob, zboží a služeb. Je proto nezbytné řešit nedostatky v kapacitách a nesoulad právních předpisů v oblasti cel, účinnosti, bezpečnosti, ochrany a environmentálních norem. Usnadní to dosažení cíle rozšířit transevropskou dopravní

³⁷ Středisko EU pro sledování modré ekonomiky.

³⁸ Zejména ratifikovat a provádět dohodu o BBNJ.

³⁹ [Partnerství pro výzkum a inovace v oblasti Středomoří \(PRIMA\)](#).

⁴⁰ [BlueMissionMed](#).

síť EU (TEN-T) a případně dále zvýšit propojení se sousedními regiony, jako je Perský záliv a další. Zejména další koordinace a rozšíření hospodářského koridoru Indie – Blízký východ – Evropa (IMEC) by posílilo spolehlivou dopravu a bezpečné digitální propojení ve Středomoří a zároveň přispělo k hospodářské bezpečnosti regionu.

Udržitelná doprava pro lepší propojení regionu

Cílem iniciativy je poskytovat spolehlivá a udržitelná dopravní řešení, zejména prostřednictvím:

- **zintenzivnění společného úsilí o podporu výroby a zavádění obnovitelných a nízkouhlíkových paliv pro dopravu** (námořní a leteckou) v souladu se zásadami stanovenými v nařízení EU o udržitelných leteckých palivech⁴¹, nařízení EU o udržitelných lodních palivech⁴² a ve Strategii EU pro přístavy⁴³. To bude zahrnovat také snahu o sladění udržitelných postupů v souladu s mezinárodními normami (ICAO, IMO), čímž se rovněž podpoří úsilí aktérů ve Středomoří o prevenci znečištění z lodí a povzbudí spolupráce prostřednictvím regionálních úmluv pro mořské prostředí⁴⁴ s cílem kultivovat čistý, bezpečný a chráněný společný středomořský prostor,
- **zlepšení propojení v celém regionu pomocí rozšíření multimodálních dopravních spojení a zlepšení interoperability a sjednocení právních předpisů**, čímž se dosáhne pokroku při rozšiřování sítě TEN-T do zemí jižního Středomoří a také propojení s IMEC, T-MED a subsaharskou Afrikou. Propojení přístavů s jinými nízkouhlíkovými druhy dopravy umožní lepší integraci pobřežních uzlů s vnitrozemskými trhy. Lepší sladění právních předpisů lze zajistit podporou projektů technické pomoci a posíleným politickým dialogem,
- **zlepšení leteckého spojení** v souladu s ekologickými normami prostřednictvím pokračující práce na stávajících nebo nových dohodách o letecké dopravě na úrovni EU s partnery z jižního Středomoří a podpory jednotného afrického trhu letecké dopravy,
- **podpory projektů městské a venkovské mobility s využitím odborných znalostí a technologií EU** s cílem doplnit úsilí vynaložené v oblasti multimodální dopravy realizací koncepce městských uzlů sítě TEN-T⁴⁵ a podpořit udržitelnost – včetně přizpůsobení se změně klimatu a jejího zmírnění – a obyvatelnost rychle se rozvíjejících měst ve Středomoří.

⁴¹ PE/29/2023/REV/1, nařízení (EU) 2023/2405.

⁴² PE/26/2023/INIT, nařízení (EU) 2023/1805.

⁴³ P9 TA(2024)0025 – Vytvoření komplexní evropské strategie pro přístavy.

⁴⁴ Několik členských států EU (Francie, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Malta, Řecko, Slovinsko a Španělsko), jakož i Alžírsko, Egypt, Izrael, Libanon, Libye, Maroko, Sýrie a Tunisko jsou účastníky Regionálního střediska pro naléhavé zásahy proti případům znečištění Středoziemního moře (REMPEC), které spravuje Mezinárodní námořní organizace (IMO) a které funguje v rámci Barcelonské úmluvy spravované Programem OSN pro životní prostředí (UNEP).

⁴⁵ Koncepce městských uzlů sítě TEN-T zajišťuje 1) uznání důležité role měst v celkové dopravní síti, 2) vypracování plánů udržitelné městské mobility pro funkční oblast v okolí měst, 3) shromažďování údajů o bezpečnosti, udržitelnosti a dostupnosti a 4) výstavbu multimodálních uzlů.

II.8 Tvorba politiky založené na důkazech a sdílení znalostí

Zásadní význam má i nadále podpora tvorby politiky založené na důkazech a sdílení znalostí. Systém EU Copernicus zejména nabízí služby týkající se stavu životního prostředí Země, které jsou založeny na politice úplných, bezplatných a otevřených údajů, a může tak podporovat rozhodování založené na důkazech. Pro rozhodování a tvorbu politiky založené na důkazech je navíc zásadní dostupnost relevantních a srovnatelných oficiálních statistik a údajů.

Sdílení znalostí a statistik pro lepší rozhodování

Cílem této iniciativy je zlepšit statistiky, znalosti a sdílení dat mezi EU a partnery z jižního Středomoří, zejména prostřednictvím:

- **zřízení mechanismu *ad hoc*** pro výměnu informací a posuzování přeshraničních dopadů příslušných právních předpisů,
- **dalšího rozvoje spolupráce** s národními statistickými úřady zemí jižního Středomoří s cílem poskytovat relevantní a srovnatelné oficiální statistiky a údaje o oblastech, na něž se vztahují tři pilíře paktu,
- sdílení osvědčených postupů a zkušeností s **využitím nových zdrojů dat a moderních technologií, včetně umělé inteligence**, k vývoji nových statistických poznatků a příslušných statistických nástrojů,
- **podpory inovací ve veřejném sektoru** s využitím dostupných údajů a informací z vesmírných systémů EU za účelem přípravy rozhodnutí založených na důkazech v mnoha oblastech, na které se pakt vztahuje.

III. Bezpečnost, připravenost a řízení migrace

Společný středomořský prostor se potýká s problémy souvisejícími s bezpečností, přírodními a lidmi způsobenými riziky, nelegální migrací a správou hranic. Nestabilita v regionálních ohniscích vytváří nejistotu a zhoršuje odolnost společnosti.

Rostoucí tlak na hranicích, přeshraniční trestná činnost a společné problémy spojené s nelegální migrací na klíčových trasách vyžadují koordinované úsilí v boji proti převaděčství migrantů a obchodování s lidmi a zároveň zajištění bezpečných, řízených a na právech založených přístupů, které zajistí ochranu práv migrantů a uprchlíků a podpoří cesty mobility, přičemž řešení těchto vzájemně propojených problémů vyžaduje trvalou a společnou spolupráci za účelem podpory stability a prosperity v celém regionu.

III.1 Mír a bezpečnost

Mezinárodní řád založený na pravidlech je vystaven vážnému tlaku. Vedle tradičních hrozeb, jako je terorismus a násilný extremismus a organizovaná trestná činnost, se objevují nové přeshraniční hrozby, jako je kybernetická manipulace a zahraniční manipulace s informacemi a vměšování – často jako součást širších hybridních kampaní – nebo radikalizace nezletilých a mladých dospělých. Zvýšené využívání námořní oblasti odhaluje nová zranitelná místa, ať už se jedná o rizika spojená s nestandardními postupy v námořní dopravě nebo s rostoucím významem námořní infrastruktury.

Tyto hrozby patří k **nejzávažnějším a nejsložitějším společným bezpečnostním výzvám**. EU a partneři z jižního Středomoří se musí více zapojit do vzájemné spolupráce a budovat odolnost, a to i v souladu se závazky strategie EU pro námořní bezpečnost⁴⁶.

Cílem paktu bude dosáhnout **společného chápání regionální a mezinárodní bezpečnostní situace** a podpořit spolupráci, mimo jiné v takových oblastech, jako je prevence a potírání terorismu a násilného extremismu, obcházení sankcí EU, námořní bezpečnost, odolnost kritické infrastruktury, hybridní a kybernetické hrozby, zahraniční manipulace s informacemi a vměšování, budování obranných kapacit, zprostředkování míru a řešení konfliktů.

Ve Středomoří hrají ústřední roli při podpoře spolupráce s Libyí, posilování regionální stability, uplatňování zbrojního embarga OSN na Libyi, boji proti nedovolenému obchodování a pašování lidí civilní a vojenské mise a operace společné bezpečnostní a obranné politiky EU, zejména operace IRINI a mise Evropské unie pro pomoc při integrované správě hranic v Libyi (EUBAM Libya). Mimo Středomoří podporuje EU své partnery v regionu prostřednictvím dalších civilních a vojenských misí SBOP⁴⁷.

Evropsko-středomořská iniciativa pro mír a bezpečnost

Iniciativa podpoří koordinovaný přístup ke konkrétním tématům v oblasti míru a bezpečnosti, zejména prostřednictvím:

- **zřízení regionálního fóra pro EU a země jižního Středomoří o míru a bezpečnosti**. Fórum by mohlo poskytnout neformální prostředí pro podporu společné informovanosti o situaci v regionu, sdílení názorů a koordinaci přístupů k otázkám společného zájmu, jako je bezpečnostní situace v regionu a příslušné mírové a bezpečnostní činnosti, včetně zprostředkování míru, a pro určení potenciální podpory pro posílení schopností partnerů,
- **podpory specializovaných dialogů a konzultací ohledně míru, bezpečnosti a obrany** s partnery z jižního Středomoří,
- **zkoumání možných příspěvků partnerů z jižního Středomoří k misím a operacím SBOP**, zejména prostřednictvím **nových rámcových dohod o účasti**⁴⁸,
- **posílení schopností partnerů, mimo jiné prostřednictvím opatření v rámci pomoci z Evropského mírového nástroje (EPF) a další koordinace a součinnosti s činnostmi Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) v oblasti budování kapacit**, s ohledem na rozhodovací autonomii EU a NATO,
- **školení pod záštitou Evropské bezpečnostní a obranné školy**, například v oblasti změny klimatu, životního prostředí a míru, bezpečnosti a obrany,
- **rozšíření využívání souboru nástrojů pro zpravodajství z otevřených zdroj k odhalování zahraničních manipulací s informacemi a vměšování zaměřených na**

⁴⁶ [Strategie pro námořní bezpečnost – Evropská komise](#).

⁴⁷ Patří mezi ně mise EUNAVFOR ATALANTA a EUNAVFOR ASPIDES v Rudém moři, poradní mise EU na podporu reformy bezpečnostního sektoru v Iráku (EUAM Iraq), mise Evropské unie pro pomoc na hranicích na hraničním přechodu Rafáh (EU BAM Rafah) a policejní mise EU pro palestinská území (EUPOL COPPS).

⁴⁸ Dohody vymezují podmínky účasti zemí mimo EU na operacích EU pro řešení krizí a vztah těchto zemí k EU při provádění misí a operací.

dezinformace založené na identitě⁴⁹ a zvýšení informovanosti o situaci, aby bylo možné lépe řešit specifika zahraniční manipulace s informacemi a vměšování v regionu,

- **navázání dialogu s partnery z jižního Středomoří o bezpečnosti podmořských kabelů** a v souladu s akčním plánem EU o bezpečnosti kabelů⁵⁰, který zahrnuje opatření pro odhalování, reakci a obnovu,
- **zintenzivnění spolupráce v oblasti hrozeb pro námořní bezpečnost**, jako jsou nestandardní lodní přeprava a rizikové navigační postupy, a to i v rámci Mezinárodní námořní organizace,
- **posílení výměn a spolupráce v oblasti prevence násilného extremismu v rámci příslušných globálních iniciativ, včetně rámce Znalostního centra EU pro prevenci radikalizace**,
- **usnadnění meziregionální výměny informací** mezi EU a jižním Středomořím o problematice kybernetiky a zdravotnictví,
- **posílení spolupráce s vnitrostátními orgány** prostřednictvím řešení obcházení sankcí a rizik pro námořní dopravu, životní prostředí a hospodářskou soutěž, která představují nevyhovující lodní doprava a rizikové navigační postupy.

III.2 Zvyšování regionální připravenosti

Budování bezpečného společného středomořského prostoru vyžaduje **zvýšení připravenosti regionu na přírodní i člověkem způsobené katastrofy a rizika**. Očekává se, že v regionu, který se otepluje o 20 % rychleji, než je celosvětový průměr, změna klimatu zvýší současnou rizikovou situaci, bude působit jako multiplikátor hrozeb a povede k častějším a závažnějším katastrofám, které budou mít dopad jak na životní prostředí, tak na socioekonomické systémy, a ohrozí zejména pobřežní a ostrovní komunity.

Lesní požáry, sucha, nedostatek vody, povodně a extrémní povětrnostní události již mají dopad na zdraví půdy a potravinové zabezpečení, což jsou klíčové faktory politické stability a sociální soudržnosti v regionu. Při zvyšování připravenosti na přírodní a člověkem způsobené katastrofy a nebezpečí hraje důležitou úlohu inovativní zemědělství.

Riziko ohrožení zdraví podtrhuje zásadní význam posílení opatření v oblasti zdravotní bezpečnosti, aby byla zajištěna odolnost vůči vznikajícím hrozbám. V této souvislosti zůstává prioritou kromě záměrného budování kultury připravenosti také posilování schopnosti veřejných a soukromých partnerů reagovat na neočekávané události a jejich spolupráce v tomto ohledu a zvyšování prevence a mechanismů společné reakce na extrémní povětrnostní podmínky, včetně povodní a sucha, v souladu s nedávno přijatou Strategii unie připravenosti⁵¹. V souladu s nadřezortním a celospolečenským přístupem je pro zajištění rychlé reakce, využití místních znalostí a posílení odolnosti komunit nezbytná účinná decentralizace a vazby na místní orgány spolu s aktivní účastí organizací občanské společnosti.

Připravenost na katastrofy ve Středomoří

⁴⁹ [Jak odhalovat a analyzovat dezinformace založené na identitě / zahraniční manipulace s informacemi a vměšování: Praktická příručka pro provádění vyšetřování z otevřených zdrojů | ESVČ.](#)

⁵⁰ JOIN(2025) 9.

⁵¹ JOIN(2025) 130.

Cílem této iniciativy je zlepšit regionální připravenost a posílit schopnosti reakce v celém společném středomořském prostoru prostřednictvím přístupu zohledňujícího veškerá rizika. Toho bude docíleno zejména prostřednictvím:

- **podpory rozvoje systému včasného varování před veškerými riziky** na základě stávajících nástrojů (např. služba programu Copernicus pro podporu krizového řízení) v souladu s iniciativou „Včasné varování pro všechny“ a cíli Mechanismu civilní ochrany Unie v oblasti odolnosti vůči katastrofám ve spojení se strategiemi předběžných akcí,
- **podpory připravenosti v oblasti potravinového zabezpečení** na základě modelu Evropského mechanismu připravenosti a reakce na krize v oblasti potravinového zabezpečení⁵²,
- **posílení stávajících bilaterálních dialogů o zemědělské politice** a navázání nových dialogů o partnerství v oblasti zemědělsko-potravinářské politiky s partnery z jižního Středomoří v souladu s Vizí pro zemědělství a potraviny⁵³,
- **posílení součinnosti v oblasti připravenosti na katastrofy** s iniciativou EU pro centra excelence pro zmírňování chemických, biologických, radiologických a jaderných rizik prostřednictvím školení a simulačních cvičení, sdílení osvědčených postupů a zvyšování informovanosti,
- **rozšíření spolupráce v oblasti civilní ochrany** na základě stávajících regionálních iniciativ a využití programů spolupráce Interreg⁵⁴. **Nové evropské protipožární středisko se sídlem na Kypru** bude podporovat také regionální sousedy⁵⁵,
- **zkoumání příležitostí, které poskytuje modelování pomocí AI** v oblasti připravenosti na katastrofy, zejména **zlepšení schopností krizového řízení a reakce na mimořádné události** prostřednictvím integrace algoritmů umělé inteligence do stávajících služeb a vývoje systémů na podporu rozhodování při různých nebezpečích v rámci projektu Umělá inteligence ve veřejném zájmu⁵⁶.

III.3 Řízení migrace

Migrace je globální realitou. Její řízení je sdílenou odpovědností, která vyžaduje úzkou spolupráci a **komplexní a na právech založený přístup zaměřený na celou migrační trasu** v souladu s vnějším rozměrem Paktu o migraci a azylu⁵⁷. To zahrnuje posílení řízení migrace, zlepšení správy hranic, prevenci nelegálních odchodů, podporu úsilí v boji proti převaděčství migrantů a obchodování s lidmi, jakož i podporu legální migrace a mobility v souladu s mezinárodním právem a lidskými právy. Nedílnou součástí tohoto přístupu je také usnadnění

⁵² [Zajištění celosvětového zásobování potravinami a potravinového zabezpečení – Evropská komise.](#)

⁵³ COM(2025) 75 final

⁵⁴ [Home – Program Interreg Euro-MED.](#)

⁵⁵ Mezi stávající regionální iniciativy patří například navázání na zavedenou spolupráci v oblasti hašení požárů mezi Kypr, Jordánskem a Egyptem. Vytvoření nového evropského protipožárního střediska navrhla předsedkyně Komise von der Leyenová ve svém projevu o stavu Unie v roce 2025.

⁵⁶ Algoritmy umělé inteligence by mohly být například integrovány do Evropského systému informací o lesních požárech a Globálního systému informací o přírodních požárech. [Umělá inteligence ve veřejném zájmu Formování digitální budoucnosti Evropy.](#)

⁵⁷ COM(2024) 251.

účinných činností v oblasti navracení, zpětného přebírání a opětovného začlenění, jakož i podpora úsilí o přesídlení a poskytování řešení pro zajištění ochrany migrantů, uprchlíků a žadatelů o azyl na trasách. Vzhledem k tomu, že v čele této práce stojí místní orgány a hostitelské komunity, je nezbytné posílit jejich kapacity v této oblasti, a to i prostřednictvím podpory mezinárodních organizací, jako jsou UNHCR a IOM.

Zavedení přístupu k řízení migrace zaměřeného na celou migrační trasu

Iniciativa podpoří společný přístup k migračním trasám vedoucím do Středoziemního moře a přes něj. Rovněž posílí a doplní dvoustrannou spolupráci v oblasti migrace, zejména prostřednictvím:

- **posílení kapacit pro odpovídající řízení migrace a lepší řešení důsledků a problémů pro místní komunity.** Větší spolupráce s příslušnými aktéry povede ke zvýšení schopnosti předcházet migračním krizím a reagovat na ně, a to prostřednictvím rozvoje systémů včasného varování, nástrojů pro sledování rizik a krizových plánů zahrnujících více zúčastněných stran,
- **zintenzivnění důstojných dobrovolných návratů a reintegrace** migrantů z partnerských zemí jižního Středomoří do zemí jejich původu,
- **posílení spolupráce v oblasti účinného navracení a zpětného přebírání** osob, které se v EU zdržují nelegálně,
- posílení spolupráce v oblasti prevence nelegální migrace, boje proti převaděčství migrantů a obchodování s lidmi prostřednictvím **operačních partnerství** a příslušných projektů, mimo jiné v rámci **Globální aliance**⁵⁸,
- **organizování regionálních kampaní na zvýšení informovanosti o postupech udělování krátkodobých víz** s cílem omezit překážky a usnadnit udělování víz za účasti členských států EU vydávajících víza v dotčených partnerských zemích jižního Středomoří,
- **rozšíření Talentových partnerství**⁵⁹ a **spuštění projektu Rezervoár talentů EU**, který usnadňuje propojení mezi zaměstnavateli z EU a uchazeči o zaměstnání z partnerských zemí, včetně usnadnění udělování víz studentům, kvalifikovaným pracovníkům a výzkumným a akademickým pracovníkům,
- **zlepšení prostoru pro ochranu zranitelných migrantů, žadatelů o azyl a uprchlíků** v jižním Středomoří v souladu s mezinárodními závazky, zejména prostřednictvím **nového regionálního projektu ochrany pro jižní Středomoří**, který bude podporovat výměnu osvědčených postupů v konkrétních otázkách ochrany,
- **podpory dobrovolného úsilí členských států v oblasti přesídlování a humanitárního přijímání.**

III.4 Prosazování práva, justiční spolupráce a bezpečnost hranic

⁵⁸ [Výzva k akci za Globální alianci pro boj proti převaděčství migrantů.](#)

⁵⁹ Již byla zahájena v Maroku, Tunisku a Egyptě.

Účinná, na právech založená a integrovaná spolupráce ve Středomoří v oblasti správy hranic a pátrání a záchrany má zásadní význam pro přeměnu hranic v bezpečnější oblasti a brány pro prosperitu a bezpečnost lidí.

Na základě činností prováděných v rámci **Globální aliance pro boj proti převaděčství migrantů** se posilena spolupráce a sdílení informací zaměří na harmonizované přístupy k ostraze hranic a námořnímu dohledu, jakož i ke kontrolám na hraničních přechodech a při celních kontrolách. Tato zvýšená spolupráce a sdílení zpravodajských informací rovněž posílí koordinaci mezi donucovacími orgány na hranicích, aby se zintenzivnil boj proti zločineckým sítím zapojeným do převaděčství migrantů a obchodování s lidmi a aby se zabránilo pohybu osob, které by mohly představovat bezpečnostní hrozbu.

Mezi EU a partnery z jižního Středomoří probíhá významná spolupráce s cílem zlepšit schopnosti partnerů účinně spravovat hranice. Bezpečnostní hrozby, které mají stále více přeshraniční a globální povahu a jsou ještě umocněny rychle se vyvíjejícími technologiemi, vyžadují posílení a zefektivnění spolupráce. Cílem této iniciativy je narušit a potírat nezákonné činnosti, zajistit bezpečné prostředí a ochranu osob a zboží ve společném středomořském prostoru.

Bezpečné hranice

Iniciativa zavede **společný přístup k integrované správě a bezpečnosti hranic**, zejména prostřednictvím:

- **posílení institucionálních a operativních kapacit pro správu hranic** při zajištění souladu s normami v oblasti lidských práv prostřednictvím cílené technické pomoci a vytvářením synergií se stávajícími programy. Tato pomoc bude zahrnovat podporu činností na budování kapacit a společný vývoj standardních operačních postupů,
- **výběru malých až středně velkých pilotních projektů** pro realizaci na základě výše uvedených akcí a výměn, které by mohly mít potenciál přerůst v dlouhodobější projekty,
- **sladění norem a celního řízení**, u něžž se předpokládá, že pomocí digitalizace se sníží přetížení a zkrátí doba přepravy,
- **zvyšování informovanosti a sdílení znalostí**, například prostřednictvím společného prostředí pro sdílení informací v evropské námořní oblasti, počínaje studijními návštěvami a výměnnými pobyty pro vedoucí pracovníky na střední a vysoké úrovni z orgánů správy hranic,
- **podpory spolupráce mezi pohraniční a pobřežní stráží ve Středomoří** s cílem posílit budování kapacit a dovedností při řešení námořních situací optimalizovaným využíváním fóra pro funkce pobřežní stráže ve Středomoří a dalších mechanismů a fór spolupráce mezi EU a jižním sousedstvím,
- **podpory vyjednávání a provádění pracovních ujednání** mezi Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž („Frontex“) a orgány správy hranic partnerských zemí jižního Středomoří.

Zločin nezná hranic. Je nezbytné zajistit kolektivní a koordinovanou reakci v boji proti korupci, přeshraniční trestné činnosti a terorismu. Větší spolupráce soudů a donucovacích orgánů má zásadní význam pro zajištění řádného vyšetřování a účinného stíhání trestné činnosti. Taková spolupráce vyžaduje pevný rámec pro ochranu osobních údajů, procesních práv a komplexních rámců trestního soudnictví. Na podporu policejní a justiční spolupráce v regionu již probíhají různá opatření. Nicméně významnou výzvou, která vyžaduje další sblížení cílů, zůstává překlenutí rozdílu mezi budováním kapacit, spoluprací a hmatatelnými operačními výsledky. Pro řešení tohoto problému je nezbytná posílená spolupráce a výměna informací, odborných znalostí a včasného varování mezi EU a našimi partnery z jižního Středomoří, aby se posílila připravenost na trendy v oblasti drog a zlepšila operativní spolupráce v boji proti obchodování s drogami s Centrem pro námořní analýzu a operace – narkotika.

MED-OP: Spolupráce soudů a donucovacích orgánů

Cílem této iniciativy bude posílit naši společnou reakci v boji proti závažné a organizované trestné činnosti a terorismu posílením spolupráce v oblasti vymáhání práva a justiční spolupráce. Iniciativa podpoří sblížení norem v rámci regionu i napříč ním, aby se umožnila operativní spolupráce a poskytly silnější záruky pro občany a jejich práva. Toho bude docíleno zejména prostřednictvím:

- **zavedení regionálního dialogu o vnitřní bezpečnosti**, který bude pravidelně svoláván mezi vysokými úředníky zabývajícími se bezpečnostní politikou ze společného středomořského prostoru po vzoru Stálého výboru EU pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti. Práce v rámci regionálního dialogu by měla vést k přijetí plánu operativní spolupráce v oblastech společného zájmu, který bude pravidelně aktualizován,
- **vedení spolupráce** v boji proti závažné a organizované trestné činnosti a terorismu, a to i s podporou členských států a agentur EU, prostřednictvím:
 - podpory sblížení cílů a klíčových reforem v oblasti soudnictví a ochrany údajů, a to i prostřednictvím specializované technické pomoci,
 - řešení klíčových nedostatků v operativním školení,
 - navázání pravidelných dialogů s odborníky,
 - provádění studijních návštěv a krátkodobého vysílání národních odborníků,
 - využití specializované technické pomoci,
- **podpory vyjednávání a provádění mezinárodních dohod a pracovních ujednání**, včetně dohod s agenturami Europol, CEPOL, Eurojust a Úřadem evropského veřejného žalobce.

3. PROVÁDĚNÍ A MONITOROVÁNÍ

Na **provádění a monitorování paktu** bude dohlížet **dvouúrovňová struktura na úrovni EU a na evropsko-středomořské úrovni**.

Na **úrovni EU** budou koordinaci a technický dohled nad prováděním paktu zajišťovat útvary Komise a Evropská služba pro vnější činnost. Každý půlrok bude probíhat jednání o zavádění paktu v **Radě pro zahraniční věci** na základě aktuálních informací o provádění, které poskytnou

Komise a vysoká představitelka. Tato jednání umožní přípravu **každoročního zasedání ministrů EU a zemí jižního sousedství**.

Evropský parlament bude pravidelně informován prostřednictvím svých příslušných výborů a meziparlamentních delegací. Informován bude také Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Evropsko-středomořské regionální a místní shromáždění bude sloužit jako klíčový institucionální kanál pro regionální a místní příspěvky.

Na **evropsko-středomořské úrovni** se bude dvakrát ročně scházet **společná skupina na úrovni vyšších úředníků**, která bude monitorovat provádění paktu prostřednictvím zvláštního **akčního plánu**. Skupina bude sdružovat zástupce Evropské unie a partnerů z jižního Středomoří. Bude se rovněž podílet na přípravě **každoročního zasedání ministrů EU a zemí jižního sousedství**. K účasti na jednáních skupiny by mohli být v případě potřeby přizváni další aktéři, jako jsou vnitrostátní finanční instituce a mezinárodní finanční instituce, zástupci občanské společnosti a zástupci jiných zemí a mezinárodních organizací.

Iniciativy navržené v rámci paktu budou promítnuty do **zvláštního akčního plánu**, v němž budou u každé iniciativy uvedeny zúčastněné země a zúčastněné strany. Provádění akčního plánu bude posuzováno společně. Bude se jednat o dynamický dokument, který bude postupem času doplňován o nové iniciativy.

Počáteční akční plán předloží útvary Komise a Evropská služba pro vnější činnost v prvním čtvrtletí roku 2026 na společné skupině na úrovni vyšších úředníků a tento plán bude průběžně aktualizován a společně přezkoumáván.

Unie pro Středomoří má zkušenosti s budováním regionálních sítí a vedením stěžejních projektů. Díky svým možnostem navazování vztahů bude Unie pro Středomoří podporovat společná zasedání skupiny a bude také partnerem při zavádění paktu⁶⁰, mimo jiné prostřednictvím zasedání ministrů.

Důležité vodítko pro provádění a rozvoj iniciativ v rámci paktu poskytne **shromáždění mládeže pro Středomoří**. Stejně tak **budou pravidelně pořádány dialogy s organizacemi občanské společnosti**, včetně akademické obce, výzkumných pracovníků, sociálních, kulturních a hospodářských subjektů a podnikatelské sféry.

4. ZÁVĚR

Pakt je navržen k **politickému schválení EU s partnery z jižního Středomoří v listopadu 2025** u příležitosti 30. výročí barcelonského prohlášení.

Díky paktu budeme utvářet naši společnou budoucnost v duchu partnerství a spoluodpovědnosti a budeme rozvíjet **hlouběji integrovaný, odolnější a bezpečnější společný středomořský prostor**.

⁶⁰ Unie pro Středomoří získala odborné znalosti v konkrétních oblastech, jako je vzdělávání, zaměstnanost a hospodářský rozvoj, voda, životní prostředí a modrá ekonomika; krizové řízení a civilní ochrana.